

Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Turizm ve Türkiye'nin Turizm Değerlerine İlişkin Algıları

Turhan ÇETİN*
Ufuk KARAKUŞ**
Bülent AKSOY***

Özet

Bu araştırma Türkiye'de öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin turizm algılarını ve Türkiye'nin doğal ve kültürel turizm değerlerine ilişkin görüşlerini ortaya koymak amacıyla tarama modeliyle yapılmıştır.

Araştırma için Gazi Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezi'nde (TÖMER) 2009 - 2010 eğitim öğretim yılında öğrenim gören 142 yabancı öğrenci çalışma grubu olarak seçilmiştir.

Araştırmada veri toplama aracı olarak yabancı uyruklu öğrencilerin turizm ve Türkiye'nin doğal ve kültürel turizm değerlerine ilişkin algılarını belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen 22 soruluk bir anket uygulanmıştır. Verilerin analizinde SPSS paket programı kullanılmıştır. Araştırmanın alt problemlerinin çözümlenmesinde frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama (\bar{X}) kullanılmış ayrıca Ki-Kare testi, t-testi ve tek yönlü varyans analizi (One-Way Anova) uygulanmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin ülkelere göre dağılımı incelendiğinde; 55 kişi ile Irak ilk sırada gelir. Irak'ı Tanzanya (20), Moldova (14), Kırgızistan (10), Malavi (8), Kenya (7) ve diğer ülkeler (28) izlemektedir.

Yabancı uyruklu öğrenciler yukarıda belirtilen turizm değerlerinden Sultan Ahmet Cami (%59,2), Ayasofya Müzesi (%48,6), Topkapı Sarayı (%39,4), Dolmabahçe Sarayı (%21,1) ve Mevlana Müzesi'ni (%12) ziyaret ettiklerini belirtmişlerdir.

Yapılan Analizler sonucu yabancı uyruklu öğrencilerin algı puanları cinsiyet, aile gelir durumu ve mezun olunan lise türü değişkenine göre anlamlı bir fark göstermemiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı uyruklu öğrenci, turizm, kültürel turizm, Türkiye turizm değerleri, turizm algısı.

* Doç. Dr., Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü

** Yrd. Doç. Dr., Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü

*** Yrd. Doç. Dr., Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü

Perception of Foreign Students About Tourism And Tourism Values of Turkey

Abstract

This survey was carried out by way of screening model in order to reveal tourism perceptions of foreign students studying in Turkey and their views about natural and cultural tourism values of Turkey.

142 foreign students studying at Gazi University Turkish Learning Center (TOMER) in 2009-2010 academic year were selected as study group for the survey.

In the study, a questionnaire including 22 questions which was developed by the researcher in order to determine perceptions of foreign students as to tourism and natural and cultural tourism values of Turkey was utilized as a data collection tool. With the aim of analyzing sub-problems of the survey, frequency (f), percentage (%), arithmetic mean (\bar{X}) were used, and also chi-square test, t-test and one-way variance analysis (One-Way Anova) were performed

When breakdown of students who attended the survey is analyzed with regard to countries, Iraq is placed on the top with 55 students. Tanzania (20), Moldavia (14), Kirghizstan (10), Malawi (8), Kenya (7) and other countries (28) follows Iraq.

Foreign students indicated that they visited Blue Mosque (59,2%), Hagia Sophia Museum (48,6%), Topkapi Palace (39,4%), Dolmabahçe Palace (21,1%), and Mevlana Museum (12%) from among the aforementioned tourism values

As a result of the analyses, perception scores of foreign students did not show significant difference in terms of gender variance, variance of family income state and high school which was attended.

Key Words: Foreign Student, tourism, cultural tourism, tourism values of Turkey, tourism perception.

Giriş

Sanayi Devrimi dönemiyle başlayan kentleşme olgusu, kentlerde yaşayan kişilere düzenli iş, buna bağlı oluşan ücretli tatil hakkı, harcanabilir gelirinin artması, teknolojik kolaylıklar gibi yeni imkânlar sağlarken aynı zamanda çevre kirliliği, konut sayısındaki artış, kalabalık nüfus, gürültü, trafik yoğunluğu gibi birçok sıkıntıyı da beraberinde getirmiştir. Tüm bu etkenler özellikle kentlerde yaşayan kişilerin turizme olan talebini artırmıştır (Işık, 2010: 6; Lindberg and Johnson, 1997; Özgüç, 2003; Doğanay, 2001; Doğaner, 2001; Kozak vd., 2011).

Özellikle ulaşım ve iletişim alanında yaşanan gelişmeler (Emekli, İbrahimov ve Soykan, 2006) insanların hızlı yer değişimine neden olarak

turistik faaliyetlerin canlanmasına fırsat yaratmıştır. Turizm, dünyada en hızlı gelişen sektörlerden biridir (Duran, 2011; Karagöz, 2008; Avcıkurt, 2007) ve doğal, çevresel ve kültürel kaynaklara yoğun olarak ihtiyaç duyan ve bunları ekonomik bir girdi olarak kullanan bir endüstridir (Duran, 2011; Çetin, 2010; Smith, 2003; Aliağaoğlu, 2004; Emekli, 2006). Küresel turist akımı (Karagöz, 2008) ve turizmden elde edilen gelir son yıllarda istikrarlı bir artış göstermektedir (Karagöz, 2008; Keung, 2000). Bunun sonucunda, turizmin ekonomik büyüme ve kalkınmada etkili bir araç olarak önemi de artmaktadır. Birçok ülke için turizm önemli bir ilave gelir, döviz, istihdam ve vergi geliri kaynağıdır (Karagöz, 2008; Aslan ve Kozak, 2006). Zira, turizm sayesinde Fransa, İtalya, İspanya ve Yunanistan gibi ülkeler yüksek gelir elde etmektedirler (Emekli vd., 2006).

Turizmin ekonomik getirilerinin yanı sıra sosyal ve kültürel anlamda olumlu ve olumsuz taraflarının da olabileceği kimi araştırmacılar tarafından ortaya konulmuştur (Bull, 1991; Aleedinoğlu, 2007; Ağaoğlu, 1991). Duran (2010)'a göre, "turizm, farklı sosyal ve kültürel yapıya sahip toplumlar arasında etkileşim sağlamak, sosyal yapıyı ve toplumsal davranış kalıplarını etkilemekte ve böylece bazı değişimlere yol açabilmektedir." Brunt and Courtney (1999)'a göre ise turizmin sosyal etkileri uzun dönemde gözlenebilecek değişimlere yol açar ve Lindberg ve Johnson (1997), bu değişimlerin genelde negatif yönlü olduğunu ifade etmektedirler.

Yoon (2002), Raymond and Brown (2007), Perdue, Long ve Allen (1987) ve Jurowski, Uysal ve Williams (1997) turizmin gelişmesinin sosyal ve kültürel etkilerinin bölge sakinlerinin algılarını olumsuz yönde etkileyebileceğini dile getirmişlerdir. Bu olumsuzlukların nedeni olarak Gunn (1988)'in çalışmasında bahsettiği gibi turizm ile ortaya çıkan yoğunluk, trafik sıkışıklığı, gürültü ve artan suç oranları gösterilebilir. Sosyal ve kültürel anlamda dile getirilen tüm bu olumsuzlukların aksine, Liu ve Var (1986), "Residents attitude toward tourism impacts in Hawaii" adlı çalışmasında turizmin kamu hizmetlerini, geleneksel kültürü geliştirdiğinden ve yerel kültürün kimliğini koruduğundan bahsetmişlerdir. Çuhadar (2006) ve Brunt and Courtney (1999) ise turizmin dünya barışının korunmasında etkili bir unsur olduğunu ifade etmişlerdir.

Türkiye, turizmi gelişmiş olarak gösterilen ülkelerden doğal ve tarihi turizm değerleri bakımından daha zengin olmasına karşın, yerel halkın bu anlamda desteğini sağlayamadığı için turizmden elde edebileceğinden çok daha az bir gelir elde etmektedir (Cengiz ve Kırkbir, 2007). Turizm faaliyetlerinden en üst düzeyde fayda sağlanabilmesi noktasında yapılacak planların sürdürülebilir olması gerekmektedir. Jurowski vd. (1997) çalışmasında sürdürülebilir bir turizmin yapılabilmesi için yerel halk

tarafından desteklenmesi gerektiğinden ve yerli halkın turizme karşı tutumlarını nasıl oluşturduklarını bilmek gerektiğini vurgulamıştır. Diğer taraftan yerel halkın turizm algısı ve tutumlarının yanı sıra gelen turistlerin de geldiği ülkeye ilişkin algısı ve tutumu turizmin gelişmesi ve bu sektörden elde edilen gelirin artması açısından önem taşımaktadır.

Turizmin gelişmesi ve sürdürülebilir bir hale gelebilmesi için önemli sayılabilecek diğer bir unsurda yabancı turistlerin turizmi nasıl algıladığıdır. Zira, bu algıların kişilerin beklentilerinin şekillenmesinde ve İnceoğlu (2010)'a göre davranışlarının biçimlenmesinde önemli bir faktör olduğu düşünüldüğünde turizmin gelişmesi açısından turizme yönelik algıların bilinmesi ve gerektiğinde bu algıların değişmesi için çaba sarf edilmesi gerekmektedir.

İlgili literatür incelendiğinde yerel halkın turizm algısının ve turizme ilişkin tutumlarının tespit edildiği fazlaca çalışma bulunmaktadır. Ancak turistlerin turizme ilişkin algılarını belirlemeye yönelik çalışmaların yeteri kadar yapılmadığı görülmüştür.

Bu araştırmanın amacı; dünyanın çeşitli ülkelerinden Türkiye'ye lisan öğrenme ve üniversite okuma amacıyla gelen yabancı öğrencilerin turizm ve Türkiye'nin turizm değerlerine ilişkin algılarını bazı değişkenler açısından belirlemektir.

Bu amaç doğrultusunda araştırmada aşağıdaki alt problemlere cevap aranmaya çalışılmıştır.

1. Araştırmaya katılan TÖMER öğrencileri Türkiye'nin başlıca turizm değerlerinden hangilerini tercih etmektedir?
2. Araştırmaya katılan TÖMER öğrencilerinin turizm algıları nasıldır?
3. Araştırmaya katılan TÖMER öğrencilerinin turizmi algılamaları arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
4. Araştırmaya katılan TÖMER öğrencilerinin turizmi algılamaları arasında aile geliri değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
5. Araştırmaya katılan TÖMER öğrencilerinin turizmi algılamaları arasında mezun oldukları lise türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
6. Araştırmaya katılan TÖMER öğrencilerinin aile geliri değişkenine göre tercih ettiği turizm çeşidi arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Yöntem

Çalışma Grubu

Araştırma için Gazi Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezi'nde (TÖMER) 2009-2010 eğitim öğretim yılında öğrenim gören 142 yabancı uyruklu öğrenci çalışma grubu olarak seçilmiştir.

Araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin geldikleri ülkelere göre dağılımları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Geldikleri Ülkelere Göre Dağılımları

Ülke	F	%
Irak	55	38,73
Tanzanya	20	14,09
Moldova	14	9,85
Kırgızistan	10	7,05
Malavi	8	5,64
Kenya	7	4,93
Diğer	28	19,71
Toplam	142	100

Tablo 1 incelendiğinde katılımcıların % 38,73'ü (55 kişi) Irak'tan, % 14,09'u (20 kişi) Tanzanya'dan, %9,85'i (14 kişi) Moldova'dan, %7,05'i Kırgızistan'dan, % 5,64'ü (8 kişi) Malavi'den, % 4,93'ü (7 kişi) Kenya'dan ve son olarak % 19,71'i diğer ülkelerden gelmiştir. Buradan anlaşıldığı gibi araştırmaya katılan öğrencilerin büyük bir bölümünün komşu ülkelerden Türk Cumhuriyetlerinden ve Afrika ülkelerinden geldiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin cinsiyet, aile gelir düzeyi ve mezun oldukları lise türüne ait özelliklerinin yüzde (%) ve frekans (f) değerlerinin dağılımı Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Betimsel Özellikleri

	F	%	Kümülatif %
Cinsiyet			
Erkek	99	69,7	69,7
Kadın	43	30,3	100
Toplam	142	100	
Gelir Düzeyi			
250 Dolardan az	54	38,0	38,0
251-500 Dolar	42	29,6	67,6
501-750 Dolar	19	13,4	81,0
751-1000 Dolar	12	8,5	89,4
1001-1250 Dolar	7	4,9	94,4

1251-1500 Dolar	2	1,4	95,8
1501 Dolardan fazla	6	4,2	100,0
Toplam	142	100,0	
Mezun Olunan Lise			
Genel lise	101	71,1	71,1
Özel lise	25	17,6	88,7
Meslek lisesi	1	,7	89,4
Diğer	15	10,6	100,0
Toplam	142	100,0	

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet durumlarına bakıldığında %69,7'sini (99 kişi) erkekler, %30,3'ünü (43 kişi) ise kadınlar oluşturmaktadır. Katılımcı ailelerinin gelir düzeyini incelediğimizde ise % 89,4 (127 kişi) gibi büyük bir oranının 1000 dolar ve daha az, % 10,06'sı (15 kişi) ise 1001 dolar ve üstü gelir elde etmekte olduğu görülmektedir. Diğer taraftan katılımcıların mezun oldukları lise (orta öğretim) türüne bakıldığında ise % 71,1'lik (101 kişi) oranı genel liselerden mezun olmuştur.

Araştırma Modeli

Araştırma Türkiye'de öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin turizm algılarının tespit edilerek, bazı değişkenler açısından incelenebilmesi amacıyla tarama modeliyle yapılmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen anket kullanılmıştır. Anket 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların betimsel özelliklerini tespit etmeye yönelik sorulara yer verilmiştir. İkinci bölümde Türkiye'nin turizm değerleri verilerek katılımcılardan hangilerine gittikleri, hangilerine gitmediklerini işaretlemeleri istenmiştir. Anketin üçüncü bölümü ise katılımcıların turizm algılarını belirlemeye yönelik 15 sorudan oluşmaktadır. Verilerin analizinde SPSS paket programı kullanılmıştır. Araştırmanın alt problemlerinin çözümlenmesinde frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama (\bar{X}) kullanılmış ayrıca Ki-Kare testi, bağımsız gruplar için t-testi ve tek yönlü varyans analizi (One-Way Anova) uygulanmıştır.

Verilerin analizi aşamasında katılımcıların turizm algı puanlarının aile gelir durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirleyebilmek için yapılan t-testi aşamasında aile gelir durumunun 7 olan alt değişkenleri 2 kukla değişkene dönüştürülerek analize dahil edilmiştir.

Katılımcıların tercih ettikleri turizm çeşidinin cinsiyet değişkenine göre farklı olup olmadığını tespit etmeye yönelik yapılan ki- kare testi aşamasında 8 alt değişkeni olan tercih edilen turizm çeşidi değişkeni 2 kukla değişkene dönüştürülerek analize dahil edilmiştir. Yine katılımcıların turizme yönelik algı puanlarının mezun olunan lise türü değişkenine göre farklı olup olmadığını tespit etmeye yönelik yapılan tek yönlü varyans analizi uygulaması esnasında mezun olunan lise türü değişkenininin 4 alt değişkeni 3 kukla değişkene dönüştürülerek analize dahil edilmiştir.

Bulgular ve Yorum

Araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye’de tercih ettikleri Başlıca Turizm Değerleri Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Türkiye’de tercih ettikleri Başlıca Turizm Değerleri

Türkiye’nin Başlıca Turizm Değerleri	Gittim		Gitmedim	
	f	%	f	%
Sultanahmet Cami	84	59,2	58	40,8
Ayasofya Müzesi	69	48,6	73	51,4
Dolmabahçe Sarayı	30	21,1	112	78,8
Çanakkale Şehitliği	6	4,2	136	95,8
Topkapı Sarayı	56	39,4	86	60,6
Gordion Antik Kenti	1	0,7	141	99,3
Hattuşaş	1	0,7	141	99,3
Efes	7	4,9	135	95,1
Zeugma	1	0,7	141	99,3
Mevlana Müzesi	17	12,0	125	88,0
Aspendos	1	0,7	141	99,3
Safranbolu Evleri	2	1,4	140	98,6
Sümela Manastırı	2	1,4	140	98,6
Ürgüp – Göreme	3	2,1	139	97,9
Abant Gölü	4	2,8	138	97,2
Hasankeyf	1	0,7	141	99,3
Pamukkale	3	2,1	139	97,9
Ölüdeniz	4	2,8	138	97,2
Nemrut	4	2,8	138	97,2
Ihlara Vadisi	4	2,8	138	97,2
Cennet – Cehennem Obruğu	3	2,1	139	97,9

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye'nin başlıca turizm değerleri içerisinde gitmiş olduğu yerlerin başında % 59,2 (84 kişi) oranla Sultanahmet Cami gelmektedir. Diğer taraftan oranlar incelendiğinde, Sultanahmet Cami'sini sırasıyla % 48,6 (69 kişi) ile Ayasofya Müzesi; %39,4 (56 kişi) ile Topkapı Sarayı ve %21,1 (30 kişi) oran ile Dolmabahçe Sarayı takip etmektedir. Katılımcılardan birer kişi Gordion'u, Hattuşaş'ı, Zeugma Antik Kenti'ni, Aspendos'u ve Hasankeyf'i ziyaret ettiklerini ifade etmişlerdir ve bu yerleri ziyaret edenlerin toplam katılımcı sayısına oranı ayrı ayrı % 0,7'dir. Bu durum katılımcıların büyük çoğunluğunun İstanbul'da bulunan turizm değerlerini tercih ettiğini göstermektedir. Bu durum katılımcıların TÖMER tarafından düzenlenen İstanbul'un tarihi alanlarına kültürel turizm gezisine katılmalarıyla ilgilidir. Bu bağlamda yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye'nin doğal ve kültürel turizm değerlerini daha tanıyabilmeleri için UNESCO dünya miras listesinde bulunan ve aday listede yer alan doğal ve kültürel turizm değerlerine yönelik turistik geziler düzenlenmesi oldukça yararlı olacaktır.

Tablo 4. Yabancı Uyruklu Öğrencilerin turizm Algı Puanlarının Yüzde, Frekans ve Aritmetik Ortalama Dağılımları

	Hiç Katılmıyor		Katılmıyor		Kararsızım		Katlıyorum		Tamamen Katlıyorum		\bar{X}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Turizm gelenek ve göreneklerin değerlerin tahrip olmasına neden olmaktadır.	1	13,9	3	23,4	3	25,6	3	26,8	1	10,5	2,97
Turizm, turistler ile yerli halk arasında karşılıklı kültürel etkilenmelere	7	4,9	9	6,3	3	23,4	4	32,6	4	32,6	3,81

neden olur.												
Turizm, yöre halkının kültürel kimliğini olumlu yönde etkilemektedir.	7	4,9	18	12,7	60	42,3	41	28,9	16	11,3	3,29	
Turizm, ahlaki değerlerin bozulmasına neden olmaktadır.	30	21,1	28	19,7	44	31,4	31	21,8	99	6,33	2,73	
Turizm yerel dilin bozulmasına neden olmaktadır.	31	21,8	35	24,6	27	19,7	40	28,2	99	6,33	2,73	
Turistler Türk kültürünü ve geleneklerini merak edip öğrenmek istemektedirler.	10	72	12	8,54	30	21,4	48	33,8	42	29,6	3,70	
Türkiye doğal ve kültürel turizm değerleri açısından zengindir.	6	4,2	88	5,69	26	18,6	43	34,9	55	37,3	3,95	
Türkiye doğal ve kültürel turizm potansiyelini yeterince kullanmaktadır.	8	5,6	91	13,49	49	34,9	43	30,3	23	16,3	3,38	
Türkiye, inanç turizmi açısından yeterince zengindir.	7	4,9	22	8,54	38	26,8	44	31,4	41	28,9	3,70	
Türkiye, kültürel miras bakımından oldukça zengindir.	3	2,1	21	8,54	35	24,6	53	37,3	39	27,5	3,80	
Türk Halkı	1	7	11	12,7	33	24,3	44	29,9	33	26,3	3,59	

turistlere karşı olumlu davranmaktadır.	0	7	5	6	2	6	8	8	7		
Türkiye'deki gençler turistlerle iletişim kurmakta dil açısından zorluk yaşamaktadır.	1	7,7	1	10,	4	33,	4	31,	2	16,	3,3
Türk Halkı yabancı turistlere karşı misafirperverdir.	6	4,2	1	8,5	2	15,	5	38,	4	33,	3,8
Turistlere karşı olumsuz davranışlar, Türkiye'nin turizm potansiyeline zarar verir.	6	4,2	2	15,	4	28,	2	19,	4	32,	3,6
Ulaşımındaki problemler turizm değerlerinin tanınmasını olumsuz etkilemektedir.	1	11,	2	14,	4	31,	4	29,	1	12,	3,1
	6	3	1	8	5	7	2	6	8	7	8

Tablo 4'te yer alan veriler incelendiğinde katılımcıların, Türkiye'nin inanç turizmi açısından ($\bar{X} = 3,70$), kültürel miras bakımından ($\bar{X} = 3,80$) ve doğal ve kültürel turizm değerleri açısından ($\bar{X} = 3,95$) zengin olduğunu; Türk halkının turistlere karşı olumlu davrandığını ($\bar{X} = 3,57$) ve yabancı turistlere karşı misafirperver olduğunu ($\bar{X} = 3,88$); turizmin, turistler ile yerli halk arasında karşılıklı kültürel etkilenmelere neden olduğunu ($\bar{X} = 3,81$); turistlerin Türk kültürünü ve geleneklerini merak edip öğrenmek istediğini ($\bar{X} = 3,70$) ve turistlere karşı olumsuz davranışların, Türkiye'nin turizm potansiyeline zarar vereceği ($\bar{X} = 3,61$) şeklinde düşündüklerini göstermektedir.

Diğer taraftan elde edilen veriler, yabancı uyruklu öğrencilerin; Türkiye'deki gençlerin turistlerle iletişim kurmakta dil açısından zorluk yaşayıp yaşamadığı konusunda ($\bar{X} = 3,38$); ulaşımdaki problemlerin turizm değerlerinin tanınmasını olumsuz etkilediği konusunda ($\bar{X} = 3,18$); Türkiye'nin doğal ve kültürel turizm potansiyelini yeterince kullanıp kullanmadığı konusunda ($\bar{X} = 3,38$); turizmin yöre halkının kültürel kimliğini olumlu yönde etkileyip etkilemediği konusunda ($\bar{X} = 3,29$); turizmin ahlaki değerlerin bozulmasına neden olup olmadığı konusunda ($\bar{X} = 2,73$); turizmin yerel dilin bozulmasına neden olup olmadığı konusunda ($\bar{X} = 2,73$) ve turizmin gelenek, göreneklerin ve değerlerin tahrip olmasına neden olup olmadığı konusunda ($\bar{X} = 2,97$) kararsız olduğunu göstermektedir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin turizm algıları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit edebilmek için yapılan t-testi sonuçları tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5 . Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Turizm Algı Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre (Bağımsız Gruplar İçin) t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Erkek	99	51,72	8,92	140	,103	,918
Kadın	43	51,56	7,17			

Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre turizm algılarında anlamlı bir farklılık yoktur [$t_{(140)} = ,103$, $p > .05$]. Erkeklerin turizme yönelik algı puanlarının ortalaması ($\bar{X} = 51,72$) iken kadınların turizme yönelik algı puanlarının ortalaması ($\bar{X} = 51,56$)'dir. Bu bulgu erkekler ile kadınların turizm algılarının benzer olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 6 . Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Turizm Algı Puanlarının Aile Gelir Durumu Değişkenine Göre (Bağımsız Gruplar İçin) t-Testi Sonuçları

Aile Gelir Düzeyi	N	\bar{X}	S	sd	t	p
1000 dolardan az	127	51,89	8,43	140	,910	,364
1001 dolar ve üstü	15	49,80	8,17			

Yapılan analiz sonuçlarına göre, TÖMER öğrencilerinin turizm algıları aile gelir değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$t_{(140)}=.910$, $p>.05$]. Başka bir deyişle TÖMER öğrencilerinin ailelerinin gelir durumu turizm algılarını farklılaştırmamaktadır. Aile gelir durumu 1000 dolardan az olan öğrencilerin aritmetik ortalaması ($\bar{X} = 51,89$) ve aile gelir durumu 1001 dolar ve üstü olan öğrencilerin aritmetik ortalaması ($\bar{X} = 49,80$) olarak bulunmuştur.

Tablo 7. Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Turizm Algı Puanlarının Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine Göre İlişkisiz Örneklem İçin Tek Faktörlü Varyans Analizi (One-Way Anova) Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	161,629	2	80,814	1,146	,321	---
Gruplar İçi	9801,815	139	70,517			
Toplam	9963,444	141				

Analiz sonuçları, Yabancı uyruklu öğrencilerin mezun oldukları lise türü bakımından turizm algılarında anlamlı bir farkın olmadığını göstermektedir [$F_{(2-139)}=1.15$, $p>.05$]. Başka bir deyişle Yabancı uyruklu öğrencilerin turizm algıları mezun oldukları lise türüne bağlı olarak değişmemektedir. Yapılan analiz sonuçlarına göre, genel liseden mezun olan öğrencilerin aritmetik ortalaması ($\bar{X} = 52,28$) iken, özel liseden mezun olanların ($\bar{X} = 50,88$); diğer lise türlerinden mezun olanların aritmetik ortalaması ise ($\bar{X} = 49,06$)'dır.

Yabancı uyruklu öğrencilerin cinsiyet durumuna göre tercih ettikleri turizm çeşitleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit edebilmek için ki - kare testi yapılmıştır. Yapılan analizin sonuçları tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Cinsiyet Durumuna Göre Tercih Ettikleri Turizm Çeşitleri Ki – Kare testi Sonuçları

		Turizm Çeşitleri			Toplam	X ²	sd	p
		Doğal Turizm Alanları	Tarihi ve Kültürel Turizm Alanları					
Cinsiyet	Erkek	N	83	16	99	,127	1	,721
		%	83,3	16,7	100			
	Kadın	N	35	8	43			
		%	81,4	18,6	100			
Toplam			118	24	142			

Tablo 8’de verilen analiz sonuçlarına bakıldığında erkeklerin %83,3’ü (83 kişi) doğal turizm alanlarını tercih ettiği, kadınlarda ise bu oranın %81,4’e (35 kişi) düştüğü görülmektedir. Tarihi ve kültürel turizm alanlarını tercih oranının erkeklerde %16,7 (16 kişi), kadınlarda ise % 18,6 (8 kişi) olduğu görülmektedir. Bu bulgulara göre, erkek ve kadın katılımcıların çoğunluğunun doğal turizm alanlarını tercih ettiği söylenebilir. Erkek ve kadın katılımcıların tercih ettikleri turizm çeşitleri açısından anlamlı bir fark bulunmamıştır [$X^2_{(1)} = ,127, p > .05$]. Başka bir ifade ile katılımcıların cinsiyetleri ile tercih ettikleri turizm çeşidi arasındaki ilişki anlamlı değildir.

Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak yabancı uyruklu öğrencilerin;

Turistik ziyaret amaçlı İstanbul’da bulunan Türkiye’nin başlıca turizm değerlerini diğer şehirlerde bulunanlara göre daha fazla tercih ettiği;

Türkiye’nin doğal ve kültürel turizm değerleri açısından zengin olduğunu; Türk halkının turistlere karşı olumlu davrandığı ve misafirperver olduğunu; turistik faaliyetlerin, turistler ile yerli halk arasında karşılıklı kültürel etkilenmelere neden olduğunu; turistlerin Türk kültürünü merak edip öğrenmek istediğini ve turistlere karşı olumsuz davranışların, Türkiye’nin turizm potansiyeline zarar vereceğini düşündükleri görülmüştür.

Türkiye’deki gençlerin turistlerle iletişim kurmakta dil açısından zorluk yaşayıp yaşamadığı konusunda; ulaşımdaki problemlerin turizm değerlerinin tanınmasını olumsuz etkilediği konusunda; Türkiye’nin doğal

ve kültürel turizm potansiyelini yeterince kullanıp kullanmadığı konusunda; turizmin yöre halkının kültürel kimliğini olumlu yönde etkileyip etkilemediği konusunda; turizmin ahlaki değerlerin bozulmasına neden olup olmadığı konusunda; turizmin yerel dilin bozulmasına neden olup olmadığı konusunda ve turizmin gelenek, göreneklerin ve değerlerin tahrip olmasına neden olup olmadığı konusunda fikir sahibi olmadıkları bulunmuştur.

Turizm algı puanlarının cinsiyet, aile gelir durumu ve mezun olunan lise türü değişkenine göre anlamlı bir fark göstermediği ve öğrencilerin tercih ettikleri turizm çeşidinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur. Araştırmanın yukarıda belirtilen sonuçları ile Gülüm ve Artvinli (2010), Demirkaya ve Çetin (2010), Karadeniz (2004), Yılmaz ve Şahin (2009). İncekara ve Savran (2011) ile Özder, Kaya ve Ünlü (2012) tarafından yapılan araştırmaların sonuçları benzerlik göstermektedir.

Bu sonuçlar dâhilinde aşağıdakiler önerilebilir;

Türkiye’de öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye’nin doğal ve kültürel Turizm değerlerini daha iyi tanımaları ve kendi ülkelerinde Türkiye’nin turizm zenginliklerini yeterince tanıtılabilmeleri için;

a. Öğrenimleri süresince ilgili üniversiteler ve Yurtdışı Akraba Toplulukları Başkanlığı, Türkiye’nin önemli turizm merkezlerine coğrafi geziler düzenlemelidir. Gezilerde turizm coğrafyası, turizm, tarih ve antropoloji alanında uzmanlarda eğitici olarak katılabilir.

b. Yabancı uyruklu öğrenciler öğrenim hayatlarını tamamlayınca ülkelerine döneceklerdir. Kendi ülkelerinden ülkemize turistlerin gelmesini sağlamak ve Türkiye’nin turizm zenginliklerini tanıtmaları için bu öğrenciler “gönüllü turizm elçisi” görevini üstlenebilmeleri için bu konuda yeterince bilinçlenmeleri sağlanmalıdır.

c. Uluslar arası turizm faaliyetlerinde hiç şüphesiz kültür de önemli yer sahiptir. Bu öğrencilerin Türk kültürünü daha iyi tanıyabilmeleri ve kendi ülkelerinde “kültür elçisi” olabilmesi için kültürel turizm ve kültürümüzle ilgili bilgilendirilmeleri gerekmektedir. Bu bağlamda yaz aylarında gönüllü aileler ile birlikte yaşayabilirler.

d. Yabancı uyruklu öğrencilere Türkçe eğitimi verildiği hazırlık sınıfında genel kültür kapsamında “Türkiye Turizm Coğrafyası” dersi okutulması yararlı olacaktır.

e. Her yıl eğitim-öğretim dönemi sonunda öğrencilerin Türk kültürü ve Türkiye’nin doğal ve kültürel zenginliklerini tanıyabilmesi için festival, şenlik, kurultay gibi etkinlikler düzenli olarak yapılmalıdır.

Kaynakça

- Ağaoğlu, O. K. (1991). *Türkiye’de Turizm Eğitimi ve Etkinliği*. Ankara: Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları.
- Alaeddinoğlu, F. (2007). Van Halkının Turisti ve Turizmi Algılama Şekli, *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 5 (1), 1-15.
- Aliağaoğlu, A. (2004). Sosyo-Kültürel Miras Turizmi ve Türkiye’den Örnekler, *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 2 (2), 55-70.
- Aslan, A. ve Kozak, M. (2006). Turizmde Gelişme ve Etik Sorunları: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma, *Ege Akademik Bakış Dergisi*, 6(1), 49-61.
- Avcıkurt, C. (2007). *Turizm Sosyolojisi; Turist-Yerel Halk Etkileşimi*. Ankara: Detay Yayınları No:71.
- Brunt, P. And Courtney, P. (1999). Host Perceptions of Sociocultural Impacts, *Annals of Tourism Research* 26,(3), 493-515.
- Bull, A. (1991). *The Economics of Travel And Tourism*. Melbourne: Longman Cheshire.
- Cengiz, E. ve Kırkbir, F. (2007). Yerel Halk Tarafından Algılanan Toplam Turizm Etkisi İle Turizm Desteği Arasındaki İlişkiye Yönelik Yapısal Bir Model Önerisi, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 19-37.
- Çetin, T. (2010). Cumalıkızık Köyünde Kültürel Miras ve Turizm Algısı, *Milli Folklor*, 11 (87), 181-190.
- Çuhadar, M. (2006). *Turizm Sektöründe Talep Tahmini İçin Yapay Sinir Ağları Kullanımı ve Diğer Yöntemlerle Karşılaştırmalı Analizi (Antalya İlinin Dış Turizm Talebinde Uygulama)*. Doktora Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı. Isparta.
- Demirkaya, H. ve Çetin, T. (2010). Residents’ Perceptions on The Social and Cultural Impacts of Tourism in Alanya (Antalya-Turkey), *Erzurum Kültür ve Eğitim Vakfı (EKEV) Akademi Dergisi*, 14 (42), 383-392.
- Doğanay, H. (2001). *Türkiye Turizm Coğrafyası*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Doğaner, S. (2001). *Türkiye Turizm Coğrafyası*. İstanbul: Çantay Kitabevi.
- Duran, E. (2011). Turizm, Kültür ve Kimlik İlişkisi; Turizmde Toplumsal ve Kültürel Kimliğin Sürdürülebilirliği, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(19), 291-313.
- Emekli, G. (2006). Coğrafya, Kültür ve Turizm: Kültürel Turizm, *Ege Coğrafya Dergisi*, 15, 51-59.
- Emekli, G., İbrahimov, A. ve Soykan, F. (2006). Turizmde Küreselleşmeye Coğrafi Yaklaşımlar ve Türkiye, *Ege Coğrafya Dergisi*, 15, 1-16.
- Gunn, C. A. (1988). *Tourism Planning (Second ed.)*. New York: Taylor and Francis.

- Gülüm, K. ve Artvinli, E. (2010). Turizm Coğrafyası Dersinin Coğrafi Algıya Etkisi: Deneysel Bir Çalışma, *Marmara Coğrafya Dergisi*, 22, 439-453.
- Işık, D. (2010). *Erciyes Dağı'nın Turizm ve Rekreasyon Bakiminden Kayseri Kenti İçin Önemi*. Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Coğrafya Ana Bilim Dalı. İzmir.
- İncekara S. ve Savran Z. (2011). Ortaöğretim Öğrencilerinin Turizme Bakış Açısının Değerlendirilmesi Üzerine Bir Çalışma: Hatay İli Örneği, *Marmara Coğrafya Dergisi*, 23, 144-164.
- İnceoğlu, M. (2010). *Tutum Algı İletişim*. İstanbul: Beykent Üniversitesi Yayınevi.
- Jurowski, C., Uysal, M. And Williams, D.R. (1997). A Theoretical Analysis of Host Community Resident Reactions to Tourism, *Journal of Travel Research*, 36(2), 3-11.
- Karadeniz, C. B. (2004). İlköğretim Bölümü Öğrencilerinin Turizme Bakışı ve Turizmi Değerlendirmesi (Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği), *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17, 37-52.
- Karagöz, K. (2008). Türkiye'nin Turizm Potansiyeli: Çekim Modeli Yaklaşımı. *Turizm Araştırmaları Dergisi*, 19(2), 149-156.
- Keung ,S.,W. (2000). Tourist's Perception of Hotel Frontline Employess' Questionable Job-related Behaviour. *Tourism Management*, (21) 2, 121-134.
- Kozak, N., Kozak, M.A. ve Kozak, M. (2011). *Genel Turizm (İlkeler-Kavramlar)*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Lindberg, K. and Johnson, R.L. (1997). The Economic Values of Tourism's Social Impacts, *Annals of Tourism Research*, 24 (1), 90-116.
- Liu, J. C. And Var, T. (1986). Resident's attitude toward tourism impacts in Hawaii. *Annals of Travel Research*, (13), 193-214.
- Özder, A., Kaya, H. ve Ünlü, M. (2012). Ortaöğretim Öğrencilerinin "Turizm" Kavramı İle İlgili Geliştirdikleri Metaforların Analiz Örneği, *Marmara Coğrafya Dergisi*, 25, 18-31.
- Özgüç, N. (2003). *Turizm Coğrafyası Özellikler ve Bölgeler*. İstanbul: Çantay Kitapevi.
- Perdue, R. R., Long, P. T. And Allen, L. (1987). Rural resident tourism perceptions and attitudes. *Annals of Tourism Research*, (14), 420-429.
- Raymond, C. and Brown, G. (2007). A Spatial Method for Assessing Resident and Visitor Attitudes Towards Tourism Growth and Development, *Journal of Sustainable Tourism*, 15 (5), 520-540.
- Smith, M. K. (2003). *Issues in Cultural Tourism Studies*. London: Routledge.
- Yılmaz, A. ve Şahin, K. (2009). Samsun Şehri ve Yakın Çevresinde Turizm ve Turist Algılaması, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2 (7), 345-358.

Yoon, Y. (2002). *Development of a Structural Model for Tourism Destination Competitiveness from Stakeholders' perspectives*. Unpublished Ph. D. Thesis Faculty of the Virginia Polytechnic Institute and State University.